

KYŠININKAVIMAS LIETUVOJE: BYLŲ ANALIZĖ IR ASMENS, TEISIAMO UŽ KYŠININKAVIMĄ, PREKYBĄ POVEIKIU IR PAPIRKINĖJIMĄ, SOCIOLOGINIS PORTRETAS

Viešoji įstaiga „Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) yra tarptautinės organizacijos „Transparency International“ padalinys, veikiantis Lietuvoje nuo 2000 m. TILS - nepolitinė organizacija, bendraujanti ir koordinuojanti savo veiklą tiek su vyriausybinėmis, tiek nevyriausybinėmis organizacijomis Lietuvoje bei užsienyje.

„Transparency International“ Lietuvos skyrius dėkoja Vilniaus pažangių studijų instituto ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro direktoriui dr. Algimantui Čepui už jo vertingą indėlį rengiant šią analizę.

Taip pat dėkojame stažuotojoms Rugilei Jonykaitei, Erikai Zlatkutei, ir Eglei Rekašiūtei už jų pagalbą rengiant šią analizę. Analizės atlikimą koordinavo Rūta Mrazauskaitė ir Paulius Murauskas.

Siekiant užtikrinti šios publikacijos tikslumą, buvo imtasi visų įmanomų priemonių. Tačiau TILS negali prisiimti atsakomybės už pasekmes, kurios gali kilti naudojant šią publikaciją kituose kontekstuose ar kitais tikslais.

2016 „Transparency International“ Lietuvos skyrius

ANALIZĖS METODOLOGIJA

Tikslas: remiantis baudžiamųjų bylų analize, sukonstruoti sociologinį portretą asmens, nuteisto už kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą/ prekybą poveikiu ir papirkinėjimą.

Tyrimo uždaviniai: nustatyti, kokie asmenys statistiškai dažniausiai duoda ir ima kyšius, kokio pobūdžio kyšininkavimo atvejai statistiškai dažniausiai nagrinėjami Lietuvos teismuose, kokios baudmės dažniausiai taikomos už kyšininkavimą.

Generalinė aibė - 3141 teismų nuosprendis baudžiamosiose bylose 2006 – 2013 m. pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225 str., 226 str. ir 227 str. Tyrimo **imtis** - 1427 baudžiamųjų bylų nuosprendžiai, tyrimui atrinkti naudojantis **paprastąją atsitiktinę atranką**. **Tyrimo rezultatų paklaida** - 3 % (tai dydis, kurio rezultatai, gauti ištyrus imtį, gali skirtis nuo visų iškeltų bylų). **Pasiklovimo lygmuo** - 99 %. (tai rodo, su kokia tikimybe galime teigti, kad vienas ar kitas požymis bus būdingas visoms iškeltoms byloms). Duomenys apie visus pagal šiuos Baudžiamojo kodekso straipsnius keltose bylose priimtus nuosprendžius gauti iš Nacionalinės teismų administracijos.

Tyrimo metodas - turinio analizė. Siekiant analizės tikslo buvo analizuojami šioje srityje atlikti sociologiniai tyrimai. Remiantis baudžiamųjų bylų nuosprendžių analize, buvo konstruojamas sociologinis už kyšininkavimą teisiamo asmens portretas.

Duomenų analizė - analizuoti teismų nuosprendžiai pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225 str., 226 str. ir 227 str, pavišinti Liteko sistemoje. Duomenys analizuoti pagal šias kategorijas: asmens kategorija (valstybės tarnautojas, valstybės tarnautojui prilygintas asmuo, politikas, eilinis asmuo, nepatenkantis į šias kategorijas); pareigos asmens, kuriam buvo duotas kyšis; kokios kategorijos asmuo davė kyšį; konkretus veiksmas dėl kurio buvo pasiūlytas kyšis; kyšio dydis; teismas, kuriame nagrinėta byla; bylos numeris, straipsnis pagal kurį buvo padarytas nusižengimas; baudmė; baudos dydis; laikas per kurį buvo išnagrinėta byla.

Tyrimo atlikimo laikotarpis: 2015 m. birželis – gruodis.

ANALIZĖS KONTEKSTAS

2014 m. Europos Komisijos barometro korupcijai¹ duomenimis Lietuva yra viena iš pirmaujančių tarp tų Europos Sąjungos šalių, kurių gyventojai pateisina kyšių davimą, siekiant asmeninės naudos, - 42% lietuvių pateisintų kyšių pinigine forma davimą, 60% - kyšių dovanų forma davimą, 54% - kyšių paslaugų forma davimą. Remiantis 2014 m. Lietuvos korupcijos žemėlapiu duomenimis, **per paskutiniuosius 12 mėn. 24% gyventojų teigė davę kyšį**². Pasak gyventojų, kyšiai dažniausiai duodami manant, kad tai padės greičiau išspręsti problemą, todėl, kad tai laikoma įprasta praktika arba manoma, kad be kyšio problemą išspręsti būtų sunku.

Korupcijai Lietuvoje skiriama vis daugiau dėmesio viešojoje erdvėje, politikai vis dažniau mini antikorupciją savo politinėse programose. Tačiau tuo pačiu dažnai diskutuojama apie tai, ar iki šiol taikomos kovos su korupcija priemonės iš tiesų efektyvios, ar už korupciją visada neišvengiama baudžiamosios atsakomybės. Ypač dažnai kalbant apie korupciją kalbama ir apie vieną konkrečią jos formą – kyšininkavimą.

Pati sąvoka „korupcija“ Lietuvos įstatymuose apibrėžiama labai plačiai. Korupcinio pobūdžio nusikalstamosioms veikoms priskiriamas ne tik kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, bet ir kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą³.

Šiai studijai **pasirinkta analizuoti tris Baudžiamojo kodekso straipsnius kaip vienas iš klasikinių korupcijos formų**. Analizuodami kyšininkavimo, papirkimo ir tarpininko kyšininkavimo/prekybos įtaka bylų nuosprendžius, šios studijos autoriai viliasi prisidėti prie diskusijos apie visuomenės lūkesčius kyšininkavimo byloje bei apie šalyje vykdomos antikorupcijos politikos efektyvumą.

Autorių tikslas – atskirti viešojoje erdvėje konstruojamą asmens, teisiamo už kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą/ prekybą poveikiu ir papirkinėjimą, portretą nuo to, kokios su tuo susijusios bylos statistiškai dažniausiai nagrinėjamos teismuose, palyginti sociologinių gyventojų apklausų rezultatus su realiais faktais, ir taip pasiūlyti galimybę peržiūrėti, kaip šalyje vykdoma antikorupcinė politika, kam skiriami prioritetai.

¹ Europos Komisijos sociologinis tyrimas barometras korupcijai 2014, prieiga internete:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf (žiūrėta 2015-09-10)

² Specialiųjų tyrimų tarnybos sociologinis tyrimas Lietuvos korupcijos žemėlapis 2014, prieiga internete:

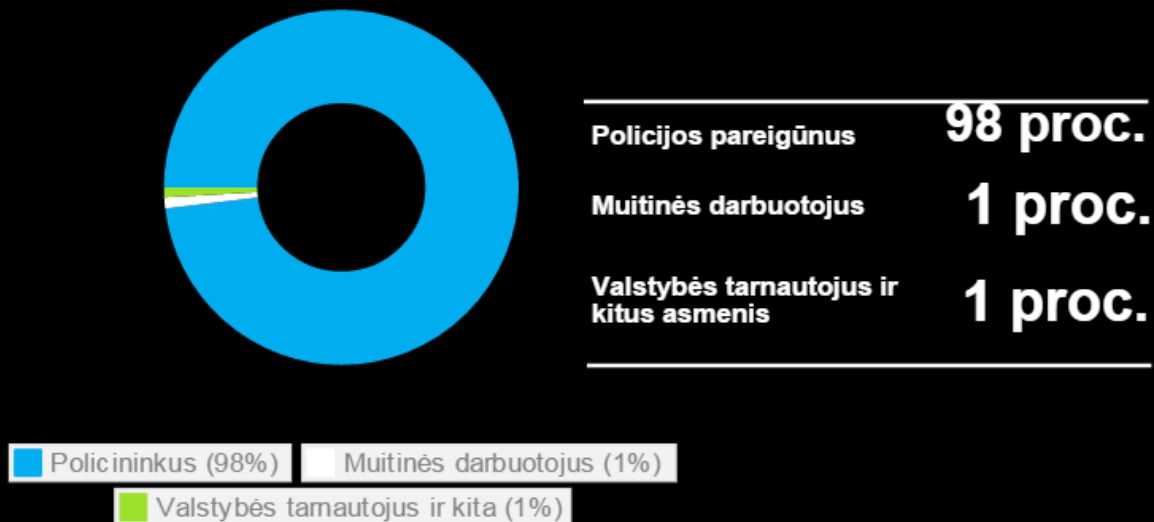
http://www.stt.lt/documents/soc_tyrimai/Gyventojai_BENDRAS.pdf (žiūrėta 2015-09-10)

³ Korupcijos prevencijos įstatymas, Žin., 2002, Nr. 57-2297

- Dažniausiai **bandoma papirkti** policijos pareigūnus (97,57 proc. visų papirkimo atvejų), muitinės darbuotojus (1,03 proc.), kitus valstybės tarnautojus (0,59 proc.), savivaldybių administracijų darbuotojus (0,29 proc.), valstybės tarnautojams prilygintus asmenis (0,22 proc.), valstybės tarnautojus (0,15 proc.), savivaldybės tarybos narius (0,075 proc.) (trūksta duomenų apie 0,075 proc. atvejų).
- **Dažniausiai kyšis duodamas**, kai žmonės siekia išvengti atsakomybės už Kelių eismo taisyklių pažeidimus (84,55 proc.) arba siekiant išvengti nuobaudų už kitų Administracinio teisės pažeidimų kodeksą nuostatų nesilaikymą (9,64 proc.). Fiksuojami tik pavieniai atvejai, kuomet asmenys davė kyšius siekdami sutrikdyti nusikalstamų veikų tyrimą (0,63 proc.), kiti atvejai (5,18 proc.).
- Už **kyšių davimą dažniausiai teisiama** eiliniai asmenys, nepriklausantys jokiai išskirtinei kategorijai (98,82 proc.). Tik nedidelė dalis šių asmenų kyšius bandė duoti savo verslo kontekste (0,44 proc.). Išskirti galima ir policijos pareigūnus (0,15 proc.) bei advokatus, karininkus, gydytojus, politikus, savivaldybės tarybos narius, valstybės tarnautojus, nuteistuosius ir kontrabandininkus (visi po 0,073 proc., t.y. po 1 bylą).
- Už **kyšininkavimą, papirkimą ir prekybą poveikiu dažniausiai būtent ir nuteisiami** eiliniai asmenys (94,11 proc. visų bylų). Rečiau yra nuteisiami policijos pareigūnai (2,24 proc.) valstybės tarnautojams prilyginti asmenys (0,98 proc. bylų). Egzistuoja maža tikimybė, kad kyšininkavimo bylose nuteistieji bus muitinės pareigūnai (0,56 proc.), dar mažesnė, jog tai bus, verslininkai ar savivaldybių administracijų darbuotojai (po 0,42 proc.) bei valstybės tarnautojai (0,35 proc.). Kiti nuteistieji skirstant kategorijomis neviršija 0,3 proc. bendro bylų kiekio.
- Už **kyšininkavimą, papirkimą ir prekybą poveikiu dažniausiai nuteisiami** kyšių davėjai (95,23 proc.) tik retai - kyšių gavėjai (4,77 proc.).
- Lyginant **bandomų duoti kyšių dydžius**, aiškėja, kad dažniausiai duodami kyšiai yra didesni nei 29 EUR ir mažesni nei ar lygūs 290 EUR (48,14 proc.) ir mažesni ar lygūs 29 EUR (44,36 proc.).
- **Dažniausia atsakomybės už kyšininkavimą ir papirkinėjimą forma** yra piniginė bauda – atitinkamai 72,18 proc. atvejų papirkinėjimo ir 56,72 proc. kyšininkavimo bylose. Rečiau taikomi laisvės apribojimas (9,27 proc. atvejų papirkinėjimo bylose ir 2,99 proc. kyšininkavimo bylose, vidutinė trukmė 6 mėn.) terminuotas laisvės atėmimas (6,84 proc. atvejų papirkinėjimo bylose ir 22,39 proc. kyšininkavimo bylose, vidutinė trukmė 1 m. 6 mėn.), areštas (4,56 proc. atvejų papirkinėjimo, 0 proc. kyšininkavimo bylose, vidutinė trukmė 53 d.), apribojimas išvykti iš gyvenamosios vietos, be nubaustą asmenį prižiūrinčios įtaigos sutikimo (1,69 proc. atvejų papirkinėjimo bylose ir 0,07 proc. atvejų kyšininkavimo bylose).
- Tyrime buvo analizuotos bylos, kuriose buvo padaryti nusikaltimai pagal tris LR BK straipsnius: **225 straipsnį** (kyšininkavimas), **226 straipsnį** (tarpininko kyšininkavimas/prekyba poveikiu) ir **227 straipsnį** (papirkimas). Tyrimas parodė, kad daugiausia bylų buvo iškelta pagal 227 baudžiamojo kodekso straipsnį - 95,23 proc., 4,7 proc. nuosprendžių kyšininkavimo bylose, 0,07 proc. - tarpininko kyšininkavimo/prekybos poveikiu bylose.

KĄ DAŽNIAUSIAI BANDOMA PAPIRKTI?

Ką dažniausiai bandoma papirkti?

Dažniausiai siekta papirkti policijos pareigūnus (98 proc.), retai – muitinės darbuotojus (1 proc.), valstybės tarnautojus (0,6 proc.), savivaldybių administracijų darbuotojus (0,3 proc.) ir kitus asmenis.

Atsižvelgiant į išanalizuotų bylų pobūdį, kyšininkavimo bylas, patenkančias į teismus, galima suskirstyti į šias kategorijas: bylos dėl Kelių eismo taisyklių pažeidimų; bylos dėl kitų Administracinės teisės pažeidimų kodekso (ATPK) pažeidimų (išskirtos nuo pirmosios kategorijos dėl itin didelio būtent šios kategorijos bylų); bylos dėl pareigų neatlikimo ir piktnaudžiavimo jomis; bylos dėl bandymo papirkti asmenis siekiant asmeninės naudos; bylos dėl papirkinėjimų, kuriais siekiama tikslų, pažeidžiančių LR BK; bylos dėl tarnautojų pareigų trikdymo.

Atlikta duomenų analizė parodė, jog dažniausiai fiksuojami tokie papirkinėjimo atvejai, kuomet kyšių davėjai siekia išvengti atsakomybės už Kelių eismo taisyklių pažeidimus. Antroji dažniausiai teismuose pasitaikančių bylų kategorija apima bandymus papirkinėti tarnautojus, siekiant išvengti atsakomybės už kitų ATPK nuostatų nesilaikymą.

Rečiau teismuose tiriamos tarnautojų papirkinėjimo bylos, kai kyšio davėjai siekia jiems naudingo sprendimo, taip pat atvejai, kai fiksuojami tarnautojų darbo tvarkos pažeidimai, pareigų neatlikimas ar piktnaudžiavimas jomis. Atskira bylų kategorija, pasižyminti panašiu skaičiumi, galima laikyti ir

papirkinėjimo atvejus, kuriais siekiama kitų, LR Baudžiamąjį kodeksą pažeidžiančių, tikslų. Fiksuojami pavieniai atvejai, kuomet papirkinėjimu trikdomi nusikalstamų veikų tyrimai.

Tyrimė analizuotose bylose daugiausiai kyšių gavėjų buvo tarp policijos pareigūnų – 1326. Rečiau buvo bandoma papirkti muitinės darbuotojus (14 bylų), kiti valstybės tarnautojus (8 bylos), savivaldybės administracijos darbuotojus (4 bylos) bei valstybės tarnautojams prilygintus asmenis (3 bylos). Pavieniais atvejais bandyta papirkti valstybės pareigūnus (2 bylos) bei savivaldybės tarybos narius (1 byla).

Asmens kategorija	Bylų skaičius	Bylų procentinė dalis (%)
Policijos pareigūnai	1326	97,57
Muitinės pareigūnai	14	1,03
Kiti valstybės tarnautojai	8	0,59
Savivaldybių administracijų darbuotojai	4	0,29
Valstybės tarnautojams prilyginti asmenys (išskyrus atskirai išskirtas kategorijas)	3	0,22
Valstybės pareigūnai	2	0,15
Savivaldybės tarybos nariai	1	0,075
Plačiau neatskleista	1	0,075
Iš viso:	1359	100

Ką dažniausiai bandoma papirkti (2006 – 2013 m.)?

„Panašu, jog logiška tyrimų išvada tokia: žmonės, kurie savo gyvenimą suvokia per korupcinius ryšius, yra linkę būti ne tokie laimingi“
Bo Rothstein, Happiness and the Welfare State, 2010

KADA DAŽNIAUSIAI DUODAMI IR GAUNAMI KYŠIAI?

1. Kategorija: Valstybės tarnautojai (viso – 1378 bylos)

- Policijos pareigūnai – 1356

Veiksmai:

- ✓ Atsakomybės už KET pažeidimą vengimas – 1156
- ✓ Atsakomybės už kitokį ATPK pažeidimą vengimas⁴ - 174
- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas/ tyrimo eigos trikdymas⁵- 9
- ✓ Kiti BK pažeidimai⁶ - 6
- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas - 3
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo - 2
- ✓ Trūksta informacijos – 6

- Muitinės darbuotojai – 22

Veiksmai:

- ✓ Atsakomybės už KET pažeidimą vengimas – 2
- ✓ Atsakomybės už kitokį ATPK pažeidimą vengimas - 8
- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas - 6
- ✓ Kiti BK pažeidimai - 4
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo - 2

Dažniausiai policijos pareigūnus siekiama papirkti vengiant atsakomybės už **Kelių eismo taisyklių** (KET) pažeidimus, tokius kaip vairavimas išgėrus, neturint teisės vairuoti – tokių atvejų buvo 1156. Tyrimas atskleidžia, jog 174 atvejais buvo bandoma papirkti pareigūnus, siekiant išvengti atsakomybės už kitokius (nesusijusius su KET) administracinius teisės pažeidimus (pvz., nelegalus akcizinių prekių gabenimas, viešosios tvarkos pažeidimai, smulkios vagystės). Devyniais atvejais fiksuotas nusikalstamos veikos tyrimo trikdymas, taip pat keli piktnaudžiavimo pareigomis, kiti Baudžiamojo kodekso pažeidimų bei bandymų paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo atvejai.

Muitinės darbuotojus papirkti dažniausiai siekiama norint išvengti atsakomybės už **ATPK pažeidimus** (8 bylos) bei siekiant asmeninės naudos (6 bylos). Taip pat fiksuoti keturi kiti baudžiamojo kodekso pažeidimų atvejai bei po keletą atvejų siekiant išvengti atsakomybės už KET pažeidimus bei siekiant asmeninės naudos.

⁴ Įskaitant neleistinių prekių gabenimą, laikymą, pardavimą, įsigijimą; viešosios tvarkos pažeidimus ir atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą netaikymą; smulkias vagystes; smurtavimą ir fizinės jėgos panaudojimą.

⁵ Nusikalstamos veikos netyrimas; įrodymų nesurinkimas; pareigų imitavimas; tyrimo eigos trikdymas.

⁶ Neteisėtas elektroninių mokėjimo kortelių klastojimas; tarnautojo įžeidimas.

2. Kategorija: Savivaldybės tarybos nariai (2 bylos)

Veiksmai:

- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 1
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo - 1

3. Kategorija: Savivaldybės administracijos darbuotojai (10 bylų)

Veiksmai:

- ✓ Atsakomybės už KET pažeidimą vengimas - 1
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 3
- ✓ Kiti BK pažeidimai (dokumentų klastojimas) – 1
- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 5

4. Kategorija: Valstybės tarnautojams prilyginti asmenys (17 bylų)

Veiksmai:

- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 5
- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 7
- ✓ Kiti BK pažeidimai (dokumentų klastojimas) - 3
- ✓ Atsakomybė už kitąjį ATPK pažeidimą netaikymas ir vengimas – 2

5. Kategorija: Valstybės pareigūnai (5 bylos)

Veiksmai:

- ✓ Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 3
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 2

6. Kategorija: Valstybės tarnautojai (12 bylų)

Veiksmai:

- ✓ Atsakomybės už kitąjį ATPK pažeidimą vengimas – 1
- ✓ Kiti BK pažeidimai – 2
- ✓ Bandytas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 9

Savivaldybės tarybos narius bandyta papirkti tik du kartus, kyšių davėjams siekiant jiems palankaus sprendimo ir tuomet, kai fiksuotas tarnautojų tiesioginių pareigų neatlikimas. Tuo tarpu savivaldybės administracijos darbuotojus dažniausiai paperkami tais atvejais, kai bylos susijusios su pareigų neatlikimu ar piktnaudžiavimu jomis (5 bylos) bei kyšio davėjui siekiant asmeninės naudos (3 bylos).

Dažniausiai valstybės tarnautojams prilygintus asmenis bandyta papirkti bylose, susijusiose **su tiesioginių pareigų neatlikimu** (7 bylos), asmeninės naudos siekio (5 bylos). Valstybės tarnautojus taip pat dažniausiai

bandoma papirkti siekiant **asmeninės naudos** (9 bylos). Tuo tarpu kyšininkavimo ir papirkinėjimo bylos, susijusios su valstybės pareigūnais yra retos, čia dažnesnės bylos, susijusios su piktnaudžiavimu pareigomis bei papirkinėjimu siekiant asmeninės naudos.

7. Nepakanka informacijos (3 bylos)

Atvejai, kai teismo (nuasmenintame) nuosprendyje nepakanka informacijos šią bylą kategorizuoti.

VISŲ ATVEJŲ APIBENDRINIMAS

- ✓ *Atsakomybės už KET pažeidimą netaikymas ar vengimas – 1159*
- ✓ *Atsakomybės už ATPK pažeidimą netaikymas ar vengimas - 185*
- ✓ *Tiesioginių pareigų neatlikimas/ tyrimo eigos trikdymas- 9*
- ✓ *Kiti BK pažeidimai - 16*
- ✓ *Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 25*
- ✓ *Bandyamas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo - 24*
- ✓ *Trūksta informacijos – 9*

2015 m. LRS priėmė nutarimą dėl 2015-2025 m. Nacionalinės kovos su korupcija programos patvirtinimo, kuria per dešimtmetį tikimasi triskart sumažinti kyšininkavimą.

KAS DAŽNIAUSIAI DUODA KYŠIUS?

Tyrimas parodė, jog dažniausiai kyšius kyšininkavimo ir papirkimo bylose duoda eiliniai asmenys (1410 atvejai iš 1427 bylų).

Rečiau tirtose bylose kyšius davė kontrabanda kaltinti asmenys (6 bylos) ir verslininkai (11 bylų).

Asmens kategorija	Bylų skaičius	Bylų procentinė dalis (%)
Eiliniai asmenys	1410	98,7
Verslininkai	11	0,8
Kontrabanda kaltinti asmenys	6	0,5
Iš viso:	1427	100

„Didelis rūpestis, kad korupcijos suvokimas ir paplitimas Lietuvoje, žmonių manymu, yra labai didelis ir didžiausias ES, bet galbūt nustebino [...] atotrūkis tarp suvokiamos korupcijos ir realios padėties. Jeigu pasižiūrėti į kitą skaičių, kuris yra pozityvesnis – kiek žmonių turi asmeninės patirties, kiek asmeniniame gyvenime paveikė korupcija – jis yra arti ES vidurkio“. STT vadovas S. Urbonavičius www.delfi.lt 2014

Nagrinėtose nutartyse dažniausiai kyšius duodavo **eiliniai asmenys** – 1410 atvejai iš 1427 analizuotų. Daugiausia kyšių buvo duodama siekiant išvengti atsakomybės už **Kelių eismo taisyklių** pažeidimus (1159). Fiksuojamos 185 bylos, kai piliečiai davė kyšius siekdami išvengti **administracinių** nuobaudų už kitokius pažeidimus. Retesni buvo asmenų bandymai papirkti tarnautojus siekiant asmeninės naudos (11), taip pat tarnautojų pareigų neatlikimas ar piktnaudžiavimas jomis (24) bei kyšininkavimo atvejai, kuriais siekta kitų LR BK pažeidžiančių tikslų (16). Fiksuojami tik pavieniai atvejai, kuomet asmenys davė kyšius siekdami sutrikdyti nusikalstamų veikų tyrimą (9). Dar šešiams atvejams klasifikuoti nepakanka nurodytos informacijos.

Nagrinėtose bylose eiliniai asmenys dažniausiai siekia papirkti **valstybės tarnautojus** (1401 atvejai), mažiau valstybės tarnautojams prilygintus asmenis (10) ir tik vienas bandymas papirkti politiką.

Eiliniai asmenys

- ✓ Kyšiai, siekiant išvengti atsakomybės už KET pažeidimą – 1159
- ✓ Kyšiai, siekiant išvengti atsakomybės už kitokį ATPK pažeidimą - 185
- ✓ Kyšiai, kai bandoma trikdyti nusikalstamo tyrimo eigą - 9
- ✓ Kyšiai, kuriais siekiami kiti LR BK prieštaraujantys tikslai - 16
- ✓ Kyšiai, kai fiksuojamas tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 24
- ✓ Kyšiai, kai bandoma paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 11
- ✓ Nepakanka informacijos - 6

Kiti kyšius duodantys asmenys nesudaro tokios plačios grupės. Galima išskirti verslininkus ir kontrabandininkus. Pastarieji dažniausiai kyšius duoda siekdami išvengti atsakomybės už administracinius pažeidimus (3 atvejai), taip pat trimis kontrabandininkų kyšininkavimo bylų atvejais fiksuojamas tarnautojų pareigų neatlikimas, piktnaudžiavimas jomis, darbo tvarkos pažeidimas, o vienoje byloje – kyšio davėjo asmeninės naudos siekis. Kontrabandininkai visais atvejais kyšius duodavo valstybės tarnautojams.

Tuo tarpu verslininkai siekė papirkti tarnautojus siekdami palankesnių sau tarnautojų sprendimų (7), norėdami išvengti atsakomybės dėl Administracinių nuobaudų (1), siekdami kitų tikslų, kurie prieštarauja LR BK (1) arba fiksuojami 2 kyšininkavimo atvejais, kai tarnautojai pasinaudojo savo padėtimi. Nagrinėjamosiose bylose, verslininkai 6 kartus siekė papirkti valstybės tarnautojus, 4 – valstybės tarnautojams prilygintus asmenis ir kartą eilinį pilietį.

KAS DAŽNIAUSIAI NUTEISIAMAS?

Kas dažniausiai nuteisiamas?

Eiliniai gyventojai	94 proc.
Policijos pareigūnai	2 proc.
Kita	4 proc.

Už kyšininkavimą, papirkimą ir prekybą poveikiu dažniausiai nuteisiami eiliniai gyventojai (94 proc. visų bylų), rečiau - policijos pareigūnai (2 proc.), valstybės tarnautojams prilyginti asmenys (1 proc. bylų), muitinės pareigūnai (0,6 proc.), verslininkai ar savivaldybių administracijų darbuotojai (po 0,42 proc.) bei valstybės tarnautojai (0,35 proc.).

Analizuotose bylose už kyšininkavimą, papirkimą ir prekybą poveikiu dažniausiai nuteisiami eiliniai asmenys (92,7% visų bylų arba 1323 atvejai iš 1427). Rečiau yra nuteisiami valstybės tarnautojai (2,7% bylų arba 38 atvejai), valstybės tarnautojams prilyginti asmenys (0,8% bylų arba 11 atvejų). Egzistuoja maža tikimybė, kad kyšininkavimo bylose nuteistieji bus policijos pareigūnai (18 bylų), verslininkai (2 bylos), politikai (2 bylos) ar kontraba kaltinti žmonės (2 bylos).

Dažniausiai kyšininkavimo, papirkimo ir prekybą poveikiu bylose nuteisiami kyšių davėjai – 1366 bylose iš 1427. Tik retai nuteisiami kyšių gavėjai – tiriamose bylose tokių atvejų buvo 65. Pavieniais atvejais buvo nuteisti tiek kyšių davėjai, tiek kyšių gavėjai (4 bylos).

Asmens kategorija	Bylų skaičius	Bylų procentinė dalis (%)
Eiliniai asmenys	1343	94,11
Policijos pareigūnai	32	2,24
Valstybės tarnautojui prilygintas asmuo	14	0,98
Muitinės pareigūnai	8	0,56
Verslininkai	6	0,42
Savivaldybių administracijų darbuotojai	6	0,42
Valstybės tarnautojai	5	0,35
Valstybės pareigūnai	3	0,21
Nepakanka informacijos	2	0,14
Savivaldybių tarybų nariai	2	0,14
Advokatas, gydytojas, karininkas, kontrabandininkas, nuteistasis, politikas	1	0,075
Iš viso:	1427	100

Dažniausiai **kyšių gavėjai** buvo nuteisiami bylose, susijusiose su valstybės tarnautojų **piktnaudžiovimu pareigomis** arba jų neatlikimu (22 bylos) bei bandymu **paveikti valstybės tarnautojus** siekiant palankaus sprendimo (18 bylų). Kyšių davėjai dažniausiai nuteisiami bylose, susijusiose su KET ir ATPK pažeidimais (atitinkamai 1148 ir 185 bylos).

Kyšių gavėjai:

- ✓ *Atsakomybės už KET pažeidimą netaikymas ar vengimas – 11*
- ✓ *Atsakomybės už ATPK pažeidimą netaikymas ar vengimas - 9*
- ✓ *Tiesioginių pareigų neatlikimas/ tyrimo eigos trikdymas- 5*
- ✓ *Kiti BK pažeidimai - 4*
- ✓ *Tiesioginių pareigų neatlikimas arba piktnaudžiavimas jomis, darbo taisyklių pažeidimas – 25*
- ✓ *Bandymas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo – 14*

Kyšių davėjai:

- ✓ *Atsakomybės už KET pažeidimą netaikymas ar vengimas – 1148*
- ✓ *Atsakomybės už ATPK pažeidimą netaikymas ar vengimas – 176*
- ✓ *Tiesioginių pareigų neatlikimas/ tyrimo eigos trikdymas- 4*
- ✓ *Kiti BK pažeidimai - 12*

- ✓ *Bandydas paveikti valstybės tarnautojus siekiant sau palankaus sprendimo - 10*
- ✓ *Trūksta informacijos – 9*

KYŠIŲ DYDŽIAI

Dažniausiai duodami kyšiai yra didesni nei 100 (~29 EUR) ir mažesni nei ar lygūs 1 000 Lt (~290 EUR) (687 bylos iš 1427 bylų) ir mažesni ar lygūs 100 Lt (~29 EUR) (633 bylos iš 1427 bylų). Tik nedidelė tiriamose bylose duodamų kyšių dalis buvo didesni nei 1 000 (~290 EUR) ir mažesni ar lygūs 10 000 litų (~2 896 EUR) (65 bylos) ir didesni nei 10 000 (~2 896 EUR) ir mažesni ar lygūs 150 000 litų (~43 443 EUR) (20 bylų).

Tiriant kyšių dydžius už skirtingus pažeidimus paaiškėjo, kad kyšiai siekiant išvengti atsakomybės už Kelių eismo taisyklių pažeidimus dažniausiai yra mažesni ar lygūs 1 000 litų (~290 EUR) (96,1 % bylų). Siekiant išvengti atsakomybės dėl kitokių nei dėl KET administracinių pažeidimų, dažniausiai duodami kyšiai, kurie taip pat yra mažesni ar lygūs 1 000 litų (~290 EUR) (91,2% bylų). Kyšiai, kuriuos duodant bandyta išvengti atsakomybės dėl kitų LR BK prieštaraujančių veiksmų, dažniausiai yra didesni nei 1 000 (~290 EUR) ir mažesni ar lygūs 150 000 litų (~43 443 EUR) (56,3% bylų). Dideli kyšiai fiksuojami ir papirkinėjimo bylose, susijusiose su tarnautojų tiesioginių pareigų neatlikimu, kadangi šių bylų atveju kyšiai dažniausiai didesni nei 100 (~29 EUR) ir mažiau ar lygu 1 000 litų (~290 EUR) (52%) bei daugiau nei 10 000 (~2 896 EUR) ir mažiau ar lygu 150 000 litų (~43 443 EUR) (48%). Tais atvejais, kai kyšių davėjai nori paveikti tarnautojus siekdami sau palankaus sprendimo, kyšiai dažniausiai yra mažesni ar lygūs 100 litų (~29 EUR) ir didesni nei 1 000 (~290 EUR), bet mažesni ar lygūs 10 000 litų (~2 896 EUR) (po 33,3%). Bylų atveju, kai siekiama trikdyti nusikalstamų veikų tyrimą, kyšiai dažniausiai svyruoja nuo 1000 (~290 EUR) iki 10 000 litų (~2 896 EUR) (50%).

Intervalai, LTL ir EUR:

Mažiau ar lygu 100 (~29 EUR) – 633 atvejai

Daugiau nei 100 (~29 EUR) ir mažiau ar lygu 1000 (~290 EUR) – 687 atvejai

Daugiau nei 1000 (~290 EUR) ir mažiau ar lygu 10000 (~2 896 EUR) – 65 atvejai

Daugiau nei 10000 (~2 896 EUR) ir mažiau ar lygu 150000 (~43 443 EUR) – 20 atvejų

Nėra duomenų – 22 atvejai

Kyšių dydžių intervalai (Lt)	Kyšių skaičius	Kyšių procentinė dalis (%)
Mažiau ar lygu 100 (~29 EUR)	633	44,4
Daugiau nei 100 (~29 EUR) ir mažiau ar lygu 1000 (~290 EUR)	687	48,1
Daugiau nei 1000 (~290 EUR) ir mažiau ar lygu 10000 (~2 896 EUR)	65	4,6
Daugiau nei 10000 (~2 896 EUR) ir mažiau ar lygu 150000 (~43 443 EUR)	20	1,4
Nepakanka duomenų	22	1,5
Iš viso:	1427	100

Intervalai, LTL Pažeidimai	KET pažeidimai	ATPK pažeidimai	LR BK pažeidimai	Piktnaudžiavimas pareigomis	Naudos sieikimas	Tyrimo trikdymas
Mažiau ar lygu 100	45% (522)	49,1% (91)	25% (4)	28% (7)	33,3% (8)	16,7% (1)
Daugiau nei 100 ir mažiau ar lygu 1000	51,1% (593)	42,1% (78)	18,8% (3)	24% (6)	12,5% (3)	33,3% (2)
Daugiau nei 1000 ir mažiau ar lygu 10000	2,3% (27)	8,1% (15)	43,8% (7)	20% (5)	33,3% (8)	50% (3)
Daugiau nei 10000 ir mažiau ar lygu 150000	0,3% (3)	1,6% (3)	12,5% (2)	28% (7)	20,8% (5)	-
Nėra duomenų	1,2% (14)	2,1% (4)	-	-	-	-
Iš viso:	100% (1159)	100% (185)	100% (16)	100% (25)	100% (24)	100% (6)

ATSAKOMYBĖ

Kokios baudos dažniausios už papirkimą?

Mažiau nei 289 EUR	37 proc.
289-1448 EUR	54 proc.
1448-2896 EUR	3 proc.
2896-39533 EUR	1 proc.
Nėra duomenų	5 proc.

Mažiau nei 289 eurai – 37 proc., tarp 289 eurų ir 1448 eurų - 54 proc., tarp 1448 eurų ir 2896 eurų - 3 proc., tarp 2896 eurų ir 39533 eurų - 1 proc., nėra duomenų - 5 proc.

Dažniausia atsakomybės už kyšininkavimą ir papirkinį forma yra **piniginė bauda** – atitinkamai 1030 atvejų papirkinėjimo ir 38 kyšininkavimo bylose.

Rečiau taikomi laisvės apribojimas (128 atvejai papirkinėjimo bylose, vidutinė trukmė 6 mėn.), terminuotas laisvės atėmimas (93 atvejai papirkinėjimo bylose, 15 kyšininkavimo bylose, vidutinė trukmė 1 m. 6 mėn.), areštas (62 atvejai papirkinėjimo bylose, vidutinė trukmė 53 d.), apribojimas išvykti iš gyvenamosios vietos, be nubaustą asmenį prižiūrinčios įtaigos sutikimo (23 atvejai papirkinėjimo bylose ir 1 atvejis kyšininkavimo bylose).

Kokios baudos dažniausios už kyšininkavimą?

Mažiau nei 289 EUR	3 proc.
289-1448 EUR	28 proc.
1448-2896 EUR	18 proc.
2896-39533 EUR	51 proc.

Mažiau nei 289 eurai – 3 proc., tarp 289 eurų ir 1448 eurų - 28 proc., tarp 1448 eurų ir 2896 eurų - 18 proc., tarp 2896 eurų ir 39533 eurų - 51 proc.

Pavieniais atvejais pritaikomos ir kitokios atsakomybės formos - įmokos į nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų fondą (11 atvejų papirkinėjimo bylose ir 3 atvejai kyšininkavimo bylose), teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimams (10 atvejų kyšininkavimo bylose ir 4 atvejai papirkinėjimo bylose), turto konfiskavimas (6 atvejai papirkinėjimo bylose), nemokami darbai (5 atvejai papirkinėjimo bylose), nemokami auklėjamojo pobūdžio darbai (2 atvejai papirkinėjimo bylose), dalyvavimas smurtinį elgesį keičiančiose programose (2 atvejai papirkinėjimo bylose), apribojimas išeiti iš namų ne darbo ar mokymosi tikslais (1 atvejis papirkinėjimo bylose), nusikaltusių asmenų atidavimas tėvų ar kitų fizinių asmenų priežiūrai (1 atvejis papirkinėjimo bylose).

Kyšių davėjų atvejai

Bausmė	KET pažeidimai	APTK pažeidimai	Piktnaudžiavimas pareigomis	Naudos siekis	LR BK pažeidimai	Tyrimo trikdymas	Trūksta duomenų	Iš viso
Areštas	46	14	-	1	-	-	1	62
Atidavimas tėvams ar kitiems fiz. ar jur. asmenim, kurie rūpinasi vaikais, ugdyti ir prižiūrėti	1	-	-	-	-	-	-	1
Be institucijos, prižiūrinčios bausmės vykdymo atidėjimą, sutikimo neišvykti iš gyvenamosios vietos ilgiau kaip septynioms paroms	22	1	-	-	-	-	-	23
Dalyvavimas smurtinį elgesį keičiančiose programose	1	1	-	-	-	-	-	2
Laisvės apribojimas	104	22	-	1	1	-	-	128
Neišėiti iš namų tam tikru laiku, jeigu tai nesusiję su darbu arba mokymusi	1	-	-	-	-	-	-	1
Nemokami auklėjamojo pobūdžio darbai	2	-	-	-	-	-	-	2
Nemokami darbai	5	-	-	-	-	-	-	5
Teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimas	2	-	-	-	2	-	-	4
Terminuotas laisvės atėmimas	80	6	-	2	4	1	-	93
Turtinės žalos atlyginimas ar pašalinimas	-	1	-	-	-	-	-	1
Turto konfiskavimas	3	3	-	-	-	-	-	6
Įmoka į	8	2	-	1	-	-	-	11

nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų fondą								
Baudos	873	135	-	5	8	2	7	1030
Iš viso:	1148	185	-	10	15	3	8	1369

Kyšių gavėjų atvejai

Bausmė	KET pažeidimai	APTK pažeidimai	Piktnaudžiavimas pareigomis	Naudos siekis	LR BK pažeidimai	Pareigų neatlikimas	Trūksta duomenų	Iš viso
Areštas	-	-	-	-	-	-	-	-
Atidavimas tėvams ar kitiems fiz. ar jur. asmenim, kurie rūpinasi vaikais, ugdyti ir prižiūrėti	-	-	-	-	-	-	-	-
Be institucijos, prižiūrinčios bausmės vykdymo atidėjimą, sutikimo neišvykti iš gyvenamosios vietos ilgiau kaip septynioms paroms	-	-	-	1	-	-	-	1
Dalyvavimas smurtinį elgesį keičiančiose programose	-	-	-	-	-	-	-	-
Laisvės apribojimas	-	-	1	-	-	-	-	1
Neišeiti iš namų tam tikru laiku, jeigu tai nesusiję su darbu arba mokymusi	-	-	-	-	-	-	-	-
Nemokami auklėjamojo pobūdžio darbai	-	-	-	-	-	-	-	-
Nemokami darbai	-	-	-	-	-	-	-	-
Teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimas	-	-	4	4	-	2	-	10
Terminuotas laisvės atėmimas	2	3	6	2	2	-	-	15
Turtinės žalos atlyginimas ar	-	-	-	-	-	-	-	-

pašalinimas								
Turto konfiskavimas	-	-	-	-	-	-	-	-
Įmoka į nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų fondą	1	-	-	2	-	-	-	3
Baudos	8	6	11	9	4	1	-	39
Iš viso:	11	9	22	18	6	3	-	69

Už papirkinėjimą nubausti asmenys dažniausiai gauna baudas, kurios yra didesnės nei 1000 (~289 eurai) ir mažesnės ar lygios 5000 litų (~1448 eurai) (559 bylos iš 1030 bylų, kuriose kaip bausmė už papirkinėjimą buvo paskirta bauda) ir mažesnės ar lygios 1000 litų (~289 eurai) (382 bylos). Rečiau buvo skiriamos didelės baudos, kurios buvo didesnės nei 5000 (~1448 eurai), bet mažesnės ar lygios 10000 litų (~2890 eurai) (28 bylos) bei didesnės nei 10000 (~2890 eurai) ir mažesnės ar lygios 136500 litų (~39533 eurai) (7 bylos).

Už kyšininkavimą nubausti asmenys dažniausiai gauna baudas, kurios yra didesnės nei 10000 (~2890 eurai) ir mažesnės ar lygios 136500 (~39533 eurai) litų (20 bylų) ir didesnės nei 1000 (~289 eurai) ir mažesnės ar lygios 5000 litų (~1448 eurai) (11 bylų). Kiek rečiau už kyšininkavimą nuteisti asmenys bausti baudomis, kurios buvo didesnės nei 5000 (~1448 eurai), bet mažesnės ar lygios 10000 litų (~2890 eurai) (7 bylos) ir tik kartą bauda, kuri buvo mažesnė ar lygi 1000 litų (~289 eurai).

Baudos už papirkinėjimą siekiant išvengti atsakomybės dėl KET pažeidimų dažniausiai yra mažesnės ar lygios 5000 litų (~1448 eurai) (44,4% bylų), o siekiant išvengti atsakomybės už kitokių ATPK teisės pažeidimus, dažniausiai mažesnės nei 1000 litų (~289 eurai) ar mažesnės ar lygios 5000 litų (~1448 eurai) (po 20,5% bylų). Baudos už kyšininkavimą, siekiant kitų LR BK prieštaraujančių tikslų dažniausiai buvo didesnės nei 1000 (~289 eurai) ir mažesnės ar lygios 5000 litų (~1448 eurai) (20% bylų). Dviejų bylų, susijusių su tarnautojų tiesioginių pareigų neatlikimu ar tyrimo trikdymu atvejais bauda arba buvo didesnė nei 1000 litų (~289 eurai) bet mažesnė nei ar lygi 5000 litų (~1448 eurai), arba didesnė nei 10000 (~2890 eurai) ir mažesnė ar lygi 136500 litų (~39533 eurai) (33,3%). Tais atvejais, kai kyšių davėjai norėjo paveikti tarnautojus siekdami sau palankaus sprendimo į pažeidėjams buvo skiriamos didesnės nei 10000 (~2890 eurai) ir mažesnės ar lygios 136500 litų (~39533 eurai) baudos (50% bylų).

Baudos už kyšininkavimą KET bylose dažniausiai yra mažesnės ar lygios 5000 litų (1448 eurai) (45,4% bylų), o kitų ATPK pažeidimų bylose dažniausiai skiriamos didesnės nei 10000 litų (2896 eurai) ir mažesnės ar lygios 136500 litų (39533 eurai) baudos (33,3% bylų) ar kitos bausmės formos. Kyšininkavimo bylose, susijusiose su LR BK pažeidimais dažniausiai skiriamos baudos, kurios yra didesnės nei 5000 litų (1448 eurai), bet mažesnės ar lygios 10000 litų (2896 eurai) (50%). Piktnaudžiavimo pareigomis bylose ir bylose, kuriose kyšininkaujant buvo siekiama asmeninės naudos, vyrauja baudos didesnės nei 10000 litų (2896 eurai) ir mažesnės ar lygios 136500 litų (39533 eurai) baudos (22,8% bylų) ar kitos bausmių formos.

Baudos

Mažiau nei 1000 litų (289 eurai) – 382 atvejai

Daugiau nei 1000 litų (289 eurai) ir mažiau ar lygu 5000 litų (1448 eurai) – 560 atvejai

Daugiau nei 5000 litų (1448 eurai) ir mažiau ar lygu 10000 litų (2896 eurai) – 28 atvejai

Daugiau nei 10000 litų (2896 eurai) ir mažiau ar lygu 136500 litų (39533 eurai) – 12 atvejai

Nėra duomenų – 56 atvejai

Baudų dydžių intervalai (papirkinėjimas) (Lt)	Baudų skaičius	Baudų procentinė dalis (%)
Mažiau ar lygu 1000 (289 eurai)	382	37
Daugiau nei 1000 (289 eurai) ir mažiau ar lygu 5000 litų (1448 eurai)	559	54,3
Daugiau nei 5000 (1448 eurai) ir mažiau ar lygu 10000 litų (2896 eurai)	28	2,7
Daugiau nei 10000 (2896 eurai) ir mažiau ar lygu 136500 litų (39533 eurai)	7	0,7
Nėra duomenų	54	5,3
Iš viso:	1030	100

Baudų dydžių intervalai (kyšininkavimas) (Lt)	Baudų skaičius	Baudų procentinė dalis (%)
Mažiau ar lygu 1000 (~289 eurai)	1	2,6
Daugiau nei 1000 (~289 eurai) ir mažiau ar lygu 5000 (~1448 eurai)	11	28,2
Daugiau nei 5000 (~1448 eurai) ir mažiau ar lygu 10000 (~2896 eurai)	7	18
Daugiau nei 10000 (~2896 eurai) ir mažiau ar lygu 136500 (~39533 eurai)	20	51,2
Nėra duomenų	-	-
Iš viso:	39	100

Kyšių davėjų baudų dydžiai

Intervalai Pažeidimai	ATPK pažeidimai	KET pažeidimai	LR BK pažeidimai	Piktnaudžiavimas pareigomis	Naudos sieikimas	Tyrimo trikdymas
Mažiau ar lygu 1000 (~289 eurai)	20,5% (38)	29,6% (340)	-	-	10% (1)	-
Daugiau nei 1000 (~289 eurai) ir mažiau ar lygu 5000 (~1448 eurai)	20,5% (38)	44,4% (510)	20% (3)	-	30% (3)	33,3% (1)
Daugiau nei 5000 (~1448 eurai) ir mažiau ar lygu 10000 (~2890 eurai)	3,8% (7)	1,5% (17)	13,3% (2)	-	10% (1)	-
Daugiau nei 10000 (~2890 eurai) ir mažiau ar lygu 136500 (~39533 eurai)	0,5% (1)	0,3% (3)	6,7% (1)	-	-	33,3% (1)
Nepakanka duomenų/ kitos baudmės formos	54,7% (101)	24,2% (278)	60% (9)	-	50% (5)	33,4% (1)
Iš viso:	100% (185)	100% (1148)	100% (15)	-	100% (10)	100% (3)

Kyšių gavėjų baudų dydžiai

Intervalai Pažeidimai	ATPK pažeidimai	KET pažeidimai	LR BK pažeidimai	Piktnaudžiavimas pareigomis	Naudos sieikimas	Tyrimo trikdymas
Mažiau ar lygu 1000 (~289 eurai)	11,1% (1)	-	-	-	-	-
Daugiau nei 1000 (~289 eurai) ir mažiau ar lygu 5000 (~1448 eurai)	22,3% (2)	45,4% (5)	-	13,6% (3)	5,6% (1)	-
Daugiau nei	-	-	50%	13,6%	5,6%	-

5000 (~1448 eurai) ir mažiau ar lygu 10000 (~2890 eurai)			(3)	(3)	(1)	
Daugiau nei 10000 (~2890 eurai) ir mažiau ar lygu 136500 (~39533 eurai)	33,3% (3)	27,3% (3)	16,7% (1)	22,8% (5)	38,8% (7)	33,3% (1)
Nepakanka duomenų/ kitos baudmės formos	33,3% (3)	27,3% (3)	33,3% (2)	50% (11)	50% (9)	66,7% (2)
Iš viso:	100% (9)	100% (11)	100% (6)	100% (22)	100% (18)	100% (3)

KOKIŲ ATVEJŲ DAUGIAUSIA?

- ✓ 225 straipsnis (Kyšininkavimas) – 67 bylos.
- ✓ 226 straipsnis (Tarpininko kyšininkavimas, nuo 2011 m. – Prekyba poveikiu) – 1 byla.
- ✓ 227 straipsnis (Papirkimas) - 1359 bylos.

Tyrimo buvo analizuotos bylos, kuriose buvo padaryti nusikaltimai pagal tris LR BK straipsnius: **225 straipsnį** (kyšininkavimas), **226 straipsnį** (prekyba poveikiu) ir **227 straipsnį** (papirkimas).

Tyrimas parodė, kad daugiausia bylų buvo iškelta **pagal 227 baudžiamojo kodekso straipsnį** – iš viso 1359 bylos. Pagal šio straipsnio 1 dalį, kurioje rašoma, kad „*asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai pasiūlę, pažadėję ar susitarę duoti arba davę kyšį valstybės tarnautojui ar jam prilygintam asmeniui arba trečiajam asmeniui už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus baudžiami bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų*“, buvo iškeltos 89 bylos. Pagal 227 straipsnio 2 dalį, kurioje teigiama, kad „*asmenys padarę šio straipsnio 1 dalyje numatytus veiksmus, siekdami paperkamo valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens neteisėto veikimo ar neveikimo vykdant įgaliojimus, baudžiami bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki penkerių metų*“, buvo iškeltos 572 bylos. 135 bylos buvo iškeltos pagal šio straipsnio 3 dalį, kuri teigia, kad „*tas, kas padarė šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytus veiksmus, pasiūlęs, pažadėjęs ar susitaręs duoti arba davęs didesnės negu 250 MGL vertės kyšį, baudžiamas laisvės atėmimu iki septynerių metų*“. Pagal 227 straipsnio 4 dalį, kurioje rašoma, kad „*tas, kas padarė šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytus veiksmus, pasiūlęs, pažadėjęs ar susitaręs duoti arba davęs mažesnės negu 1 MGL vertės kyšį, padarė baudžiamąjį nusižengimą ir baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu*“, buvo iškeltos 464 bylos. Taip pat buvo iškelta 99 bylų, kurių atveju nebuvo nurodyta straipsnio dalies pagal kurią yra nagrinėjama byla.

Pagal 225 LR BK straipsnį buvo iškeltos 67 bylos. Pagal šio straipsnio 1 dalį, kuri teigia, kad „*valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, savo ar kitų naudai tiesiogiai ar netiesiogiai pažadėjęs ar susitaręs priimti kyšį arba reikalavęs ar provokavęs duoti kyšį, arba priėmęs kyšį už teisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus, baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki penkerių metų*“, buvo iškelta 14 bylų. Pagal 225 straipsnio 2 dalį, teigiančią, kad „*valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, savo ar kitų naudai tiesiogiai ar netiesiogiai pažadėjęs ar susitaręs priimti kyšį arba reikalavęs ar provokavęs duoti kyšį, arba priėmęs kyšį už neteisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus, baudžiamas bauda arba laisvės atėmimu iki septynerių metų*“ – 38 bylos. 4 bylos buvo iškeltos pagal 225 straipsnio 3 dalį. Joje rašoma, kad „*valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, savo ar kitų naudai tiesiogiai ar netiesiogiai pažadėjęs ar susitaręs priimti arba reikalavęs ar provokavęs duoti, arba priėmęs didesnės negu 250 MGL vertės kyšį už teisėtą ar neteisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dvejų iki aštuonerių metų*“. Pagal to paties straipsnio 4 dalį, kalbančią apie tai, kad „*valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, savo ar kitų naudai tiesiogiai ar netiesiogiai pažadėjęs ar susitaręs priimti arba reikalavęs ar provokavęs duoti, arba priėmęs mažesnės negu 1 MGL vertės kyšį už teisėtą ar neteisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus, padarė baudžiamąjį nusižengimą ir baudžiamas bauda arba areštu*“, buvo iškeltos 8 bylos. 3 bylose nebuvo nurodyta straipsnio dalis.

Tik viena byla buvo iškelta **pagal 226 LR BK straipsnį**, kuris teigia, kad „*tas, kas siekdamas, kad asmuo, pasinaudodamas savo visuomenine padėtimi, tarnyba, įgaliojimais, giminyste, pažintimis ar kita tikėtina įtaka valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai, tarptautinei viešajai organizacijai, jų valstybės tarnautojui ar jam prilygintam asmeniui, paveiktų atitinkamą instituciją, įstaigą ar organizaciją, valstybės tarnautoją ar jam prilygintą asmenį, kad šie teisėtai ar neteisėtai veiktų ar neveiktų vykdydami įgaliojimus, jam ar trečiajam*

asmeniui tiesiogiai arba netiesiogiai pasiūlė, pažadėjo ar susitarė duoti arba davė kyšį, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų“.

2006 – 2013 m. pagal LR BK 225 – 227 str. pradami nusikalstamų veikų tyrimai

Straipsnis Metai	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Iš viso:
225 LR BK str. Kyšininkavimas	75	65	60	106	100	68	118	104	696
226 LR BK str. Tarpininko kyšininkavimas/ Prekyba poveikiu	1	4	10	16	5	15	38	48	137
227 LR BK str. Papirkimas	394	383	303	384	449	450	751	949	4063
Iš viso:	470	452	373	506	554	533	907	1101	4896

Lentelė 1

Kiek iš viso LR teismuose buvo pradėta tyrimų dėl nusikalstamų veikų tyrimų pagal LR BK 225 str., 226 str. r 227 str. 2006 – 2013 m.?

2006 – 2013 m.:

Pagal 225 str. – 696 nusikalstamos veikos;

Pagal 226 str. – 137 nusikalstamos veikos;

Pagal 227 str. – 4063 nusikalstamos veikos;

Iš viso: 4896 nusikalstamos veikos.

